

tartó Istenemben. Mert reá tekintett az ő szolgáló leányának alázatos állapotjára, mert ímé mostantól fogva boldognak mondanak engem minden nemzetségek. Mert nagy dolgokat cselekedék velem a Hatalmas; és szent az ő neve! És az ő irgalmassága nemzetségről nemzetségre legyen azokon, a kik őt félik. Hatalmas dolgot cselekedék karjának ereje által; elszéleszté az ő szívök gondolatában felfuvalkodottakat. Hatalmasokat dönté le trónjaikról, és alázatosakat magasztalt fel. Ehezöket töltött be javakkal, és gazdagokat küldött el üresen. Felvévé Izráelnek, az ő szolgájának ügyét, hogy megemlékezzék az ő irgalmasságáról. (Amiképen szólott volt a mi atyáinknak), Abrahám iránt és az ő magva iránt mindörökké! (Luk. 1, 46—55.)

»Hatalmasokat dönté le trónjaikról és alázatosokat magasztalt fel.«
† Révész István

A megszentelődésről.*

Fontos, hogy a keresztyén életet fenyegető veszélyeket világosan lássuk, mert mint egy régi prédikátor mondotta, gyakran keverik emberi szeméttel az Isten dolgait. Szükségesnek tartom kontextusnak felvenni az előző verset: »Hogy ne dicsekedjék ő előtte egy fest sem.«

Pálnak tehát az a gondolata, hogy Isten adta nekünk Jézus Krisztust bölcsességül, igazságul, szentségül és váltáságul. Ez kizár minden emberi dicsekedést. A mi szentségünk Istentől van. Ez is az evangéliumhoz tartozik, a mennyből alászállott üzenethez, amely szerint minden, ami régi, elmúlt és újjá lett. Itt a szentség teljesen új tartalmat nyer. A régi szerint az embernek alkalma volt a dicsekedésre, az új szerint nincs. Pál apostolnak farizeus korában is az volt a felfogása, hogy a szentségünk Istentől van, de ugyanakkor azt is hitte, hogy a megszentelődés a kiváltság joga jön Istentől. Az Úr népe kiváltságos, választott, nemes nép. Az Izráel népéhez való tartozás kiváltságos helyzete kötelez a megszentelődésre. Az ilyen ember magát Istennek szenteli és joga

*Jussila Oskari Heikki alatornio-i (Finnország) esperes előadása. Jussila esperes a finnországi laestadiánusok egyik vezetője. Ezt az előadást a norvégiai Finnsnäs-ben tartotta, ahol norvég, svéd és finn lelkészek voltak együtt. A konferencia témája I. Kor. 1.30. volt: „Tőle vagytok pedig ti a Krisztus Jézusban, ki bölcsességül lön nekünk Istentől, és igazságul, szentségül és váltáságul.” Ez ige alapján „lön nekünk bölcsességül” címen egy svéd, „igazságul” egy norvég, „szentségül” a finn Jussila esperes, „és váltáságul” címen ismét egy norvég lelkész tartottak előadásokat. Jussila megismételte ezt az előadást a finn laestadiánus lelkészek 1917 augusztus 21-én, Tuulosban tartott konferenciáján, melyre Csepregi Béla, Dezséry László, Leskó Béla és Pósfay György magyar lelkészeket is meghívták. Az itt közölt szöveg az ő jegyzeteik alapján készült.

van a dicsekvésre azokkal az eredményekkel, amelyek ebből származnak. Az ember ér el eredményeket a megszentelődés útján, ő volt képes azokra. A farizeusok nem kételkedtek abban, hogy ők érték el ezeket az eredményeket. A zsidó felfogás szerint az emberben romlatlan csíra maradt (nösámá) és ők ezt a tisztaságukat megőrizhetőnek, sőt fejleszthetőnek vélték. Reggeli imádságukban adtak hálát érte. A megszentelődés azt jelentette számukra, hogy a bennük lévő romlatlan élet csíráját megőrizték és fejlesszék. (Igen ajánlatos ehhez Odeberg Hugó lundi professzor: »Fariseismen och kristendomen« c. könyvét tanulmányozni.)

Mikor Pál apostol arról beszél, hogy a megszentelődés Istentől van, azzal is számot vetett, hogy a hellén világból jövőknek is volt felfogásuk a megszentelődésről. Ez rokon volt a farizeusi elképzeléssel. Alapja az eros-idea. Az emberben lévő halhatatlan csíra állandóan vágyódik a véges bilincseiből való szabadulásra. Ennek a célnak elérését ugyan az ember halandó volta miatt lehetetlennek látták, de mégis reménykedtek abban, hogy valami eredményt el lehet érni a megszentelődés útján és ezen az alapon szintén alkalmuk volt a dicsekedésre.

Pál, aki farizeusként a megszentelődésnek ezt az útját járta és akinek így módja volt a dicsekedésre, a damaszkuszi kapu előtt csapást kapott felülről. Ez földre sújtotta és tudtára adta, hogy a maga erejéből nem tud elérni sem Istennek tetsző bölcsességet, sem igazságot, sem szentséget, sem váltságot. Ugyanezt tapasztalták a korinthusiak is, akiknek ő hirdette az Isten üzenetét és akiknek ugyanerről ír ebben a levélben is. Pálnak, a volt farizeusnak nemcsak negatív tapasztalata volt erről, de volt pozitív is. Saját fülével kellett hallania, hogy Isten megcselekedte azt, ami az ember számára lehetetlen volt. Azt cselekedte, hogy az ő elküldött Fia által elvette a bűnt. Az erről szóló örömmüzenet foglalta magában azt, hogy mindenünk Istentől származik, bölcsességünk, igazságunk, szentségünk és váltságunk egyaránt. Tehát nem az embernek kell alulról, magából, emberi tusakodások árán idáig nemesítenie magát, hanem mindez felülről száll alá. Mindez mennyei ajándék és a teljes üdvösség felkínálása. Aki ezt az üzenetet hitttel elfogadja, arra bizza rá Isten az engesztelés igéjét és ezen keresztül száll alá Isten ereje a földre. Ez nem csak ígéret, de valóság is. Ezáltal menti meg és üdvözíti Isten azokat, akik azt bármi gyöngye hittel fogadják. Átviszi őket a sötétségből a világosságba, az ő szerelmes Fiának országába. (Kol. 1. 13—15.). Az útja: hinni abban, aki az istentelent megigazítja. A hívőnek tulajdonít Isten megigazulást Ő előtt; az ilyen hit előtt megnyílik a menny. Isten egész világa megnyílik az így hívő előtt. Mindennek a veleje a Krisztus nevében hirdett bünbocsánat. Amikor itt a mulandóság földjén élő ember az új világ ajándékát kapja, lesz a Léleknek zsengejévé. A Szentlélek lakozást vesz az ember szívében, annak az embernek a szívében, akinek a számára Krisztus lett az igazság. Krisztussal szorosán összekapcsolatik és megkezdődik új élete. (Ján. 15.5; I. Pét. 1. 3.).

Ez akkor történik, amikor a nyomorult bűnös elfogadja a menny üzenetét. A Szentlélek megteremti ezt a kapcsolatot Krisztus és a bűnös ember között attól függetlenül is, hogy a bűnös ennek a földi életnek meghatározottsága szerint, bűnősként él tovább. Ez különösen Jánosnak volt fontos gondolata. Leveleiben sokat beszél róla. A dolgok sorrendje ez: először közösségre jutunk Krisztussal az evangélium által, azután közösségre jutunk egymással is és ebben a közösségben Jézus Krisztusnak vére megtisztít minket minden bűntől. Ez a Jézus Krisztusban való hitnek élete a Szentlélek munkája által. Nem külső kapcsolat, mint amilyen a venyigeköteg szálai között van, hanem élő kapcsolat, mint a szőlőtő és szőlővessző között.

Ez a közösség Isten műve, ezért nincs benne különbség zsidó és görög, szolga és szabad, kegyes, farizeus és bűnös pogány közt. A volt kegyes farizeus és a sötét pogányságból jött ember egyaránt bűnös Isten előtt. Most azonban Isten gyermekei és a kegyelem által Krisztus tagjai, tagok Krisztus testében s így a kegyelem által egymásnak is testvérei. Egymással szemben nincs előnyünk és ezért nincs okuk dicsekedésre. Pál a korinthusi levélben ezt a szót használja: »Elhívott bennünket... Isten, akik... semmik voltunk.« »Aki tehát dicsekedik, az Úrban dicsekedjék.« »Krisztus lett... nekünk szentségül« és új életül. Ez tökéletesen az ő műve.

De hogy közelebről megértsük Pálnak ezt a gondolatát, idézzük fel újra a farizeusi felfogást. A farizeusi teológiában a megszentelődés gondolatának fontos szerepe van. Ez az alapköve a farizeusi kegyesség épületének. Felfogásuk szerint itt a földön megvolt Isten tökéletes gyülekezete. (Sirach könyve 24. fej. 2. v.). Ez a gyülekezet szent volt, mert kiváltságos volt Isten előtt. Kiváltságos volt, mert szövetségben volt Istennel a körümetéledés által. Izráel népének és az egyes izráelitának szentsége a kiválasztottságában volt. A kegyelem szón is mást értenek, mint Pál. A zsidó theologia szerint a kegyelem kiváltságos rendhez való tartozást jelent. Ebből folyóan minden zsidónak, etikai szabadsága és képessége volt arra, hogy a jót válassza. Ebben a tekintetben már csak a megszentelődés módjának mód-szerbeli kérdése vetődött fel. A farizeusok szerint a legjobb módszer az alázatosság volt, de ez is az ember teljesítménye. A farizeus maga képes arra a teljesítményre, hogy magát Istennek szentelje s ezzel csak utat enged a benne lévő isteni csira fejlődésének. Szentsége így a saját teljesítménye. Ugyanakkor dicsekedhetik is vele, akár negatív megalázkodás (humilitáció) az, akár pozitív a törvény cselekvése. Mindenesetre a farizeusi megszentelődés teljes ellentéte annak, amit Pál hirdet. Pál szerint Isten nem szenvedheti el, hogy előtte egy test is kérkedjék. Pál azt mondja, hogy éppúgy, mint a bölcsesség és igazság, — a megszentelődés is Istentől jön. Mindez Istentől van, mert mindez az új teremtetéshez tartozik, az új világ gazdaságához, mely onnan felülről jött és közelítette meg az embervilágot az evangélium üzenetében. Tehát a megszentelődés nem az ember teljesítménye,

önkifejlesztése, hanem Isten ajándéka. Nem cselekedetekben áll, hogy senki ne kérkedjék. Kegyelemből — Krisztusért. A feltámadott Krisztus dicsősége fényénél elvétellett az embertől a felfelhaladás minden önelégültsége és ajándék adatott neki: Jézus Krisztus. Bölcsességül, igazságul és váltságul és ugyanakkor szentségül is. Az ember leleplezetten áll az élő Isten előtt, nem dicsekedhetik azzal, hogy meg tudja érteni Isten titkait, megigazulhat, megszabadulhat bűnei hatalmából és megszentelődhetik. Mindez hitből lehet csupán. Ami bennünk és magunkból van, mind csak test. Mint Odeberg mondja: »A zéróval kezdődik minden. Azzal, hogy az ember elveszít mindent.« Levetkőztetik bűnéből, amikor bűnbocsánatot kap, de levetkőztetik a »szentségéből« is, mert az is bűn, hiszen a test cselekedete. Meghaltunk. A halottat el kell temetni. Róm. 6,3—4.) Krisztus halálába kereszteltettünk meg, vele együtt temettünk el, hogy amiképen Ő feltámasztatott, mi is új életben járjunk. Ez az új élet a hitből való élet. Ez az új élet, amire mi a lelkileg való meghalás által jutunk, elrejtett élet. A világ sohasem ismeri meg, mert a mi életünk Krisztus. Amikor Krisztus, a mi életünk megjelenik, akkor mi is vele együtt dicsőségben, megjelenünk. Akkor lesz csak vége ennek a rejtett életnek. Tehát az új, amit Pál apostol szentségnek ismer el: Az új életben való részesedés. **A szentség nem a régi élethez tartozik, hanem az újhoz.** (2. Kor. 5. 17.). Ez a vízvázalstó ezen a területen.

A természettel szemben a keresztyén ember Istenben elrejtett életet él, az élet erejét óráról-órára hit által nyeri. A hit folytatólagos kapcsolat Krisztussal, azért van szükségünk újra, meg újra a bűnök bocsánatára. A világban a legnehezebb a saját bűneink bocsánatában hinni. A koponyánkknak talán sikerül, mégis igen nehéz ez, mikor egészen bűnösen Isten előtt állunk. Ezért kell újra, meg újra hallanunk ezt az üzenetet a bűnbocsánatról, mely a hitet meg-meg erősíti. Tehát a Szentlélek, aki ezt a hitet létrehozta, folytatja is a maga munkáját, gyenge hitünket fenn tartja és táplálja és így ezen a gyenge hiten keresztül is mennyei erő árad az életünkbe. Ez az új élet. A megszentelődés kérdésénél egy nagy veszély áll fenn; azt hihetjük, hogy mi vagyunk benne a szubjektum, pedig csak az objektum vagyunk. Bennünket csak sodor az életnek ez az áradata, ellenkezésünk dacára is. Ezt a dolgot legjobban Augustinus, Luther és ma Nygren értik. Így beszél erről Pál: »Nem tudjátok-e, hogy a testetek a Szentlélek temploma?« (I. Kor. 6. 19.). Mi Szentlélek templomává lettünk, s bennünk a Szentlélek által uralkodik Isten. A Zsidókhöz írt levélben is ez áll. (10, 10.). Az Ő akarata által szenteltettünk meg, amikor Krisztus teste egyszer mindenkorra feláldoztatott értünk.

Krisztus teste itt a földön az Ő gyülekezete. Valamennyi gyülekezet, az egyház: a hit és szeretet által él közösségben. (Róm. 12, 1—2.). Az élő keresztyén gyülekezet Isten irgalmasságából — a bűnbocsánat elnyeréséből születik, — s így tudja odaszánni magát (testét) okos istentiszteletként. Isten irgalmassága hirdették a földön a bűnök bocsánatában és ezáltal támasztattunk

új életre, a megkegyelmezettek életére. Amikor az ember feloldoztatik a bűnéből, akkor lesz Isten szolgájává s terem gyümölcsöt. (Róm. 6. 19.). Amit előbb a bűn szolgálatára adtunk, azt adjuk most az Ő szolgálatára.

Ez gyakorlatban Krisztus követését jelenti. Követését és nem utánzását, amint azt Kempis Tamás a »De imitatione Christie« című munkájának címében a római katolikus megszentelődés gondolatának alapján kifejezi. Ez ellentéte a lutherinek. Pál apostol ugyanis határozottan hirdeti, hogy az utánzás az ember cselekedete. Itt arról van szó, hogy a Szentlélek uralkodik az emberen és vezeti azt. Öreg prédikátorok használják a »Szentlélek iskolája« kifejezést. Amikor én lelkes fiatal keresztyén voltam, azt hittem, hogy én is utánozhatom Krisztust. Egy prédikátor azt mondta nekem, hogy a Szentlélek iskolájában a csikók megtörnek, mikor befogják őket. Én megtapasztaltam ennek igazságát. Isten nem tudja elszenvedni, hogy valaki jót gondoljon maga felől, nem tűri el, hogy dicsekedjék. Keresztelő János szerint Krisztusnak kell növekednie, nekünk pedig alászállanunk. Ezért, ha felfülváldott emberekkel találkozunk a megszentelődés útján, tudhatjuk: akármennyire be vannak is kenve az evangéliummal, belülről farizeusok. Pál az apostolok köz⁺ legkisebbnek mondja magát. (I. Kor. 15, 9.). Később az Efézusi levélben (3, 8.) már minden szentek között a legkisebbnek, végül a Timótheushoz írt első levelében minden bűnösök közt az elsőnek. (1, 15.). Ez a megszentelődésében való járás. Nem az ember nő, hanem Krisztus nő benne.

Itt már nyomát sem találjuk a régi farizeusi megszentelődés elméletének. Nyomát sem annak, hogy az emberben van valami belül, megszentelődés tekintetében, ami fokozatosan, százalékszerűen növekedhetnék. Ettől a gondolattól irtózik Pál, mert éppen ebből kellett megtérnie. Ez a gondolat a farizeusok szörnyű bűne. A bűnösök padján a farizeusok éppen a legmegvetettebb, újjal mutogatott bűnösök közt ülnek.

A Ritschl-féle liberális theologia épült erre a »csiragondolatra«, ezzel a szörnyű tévedéssel kínoztak mindannyiunkat és Isten dicsősége, hogy innen eljutottunk újra Pál apostol és Luther világosságára.

Amíg itt a földön élünk, peccatores vagyunk, de ugyanakkor iusti is és dicsekedhetünk Isten erejével. Ebben az órában is. Nem azért, mintha valamik is volnánk, hanem azért, mert az Atya jobbján ül a mi Közbenjárónk. A mi új emberünk az új aionhoz tartozik, részesek vagyunk annak ajándékaiban. A mi reménységünk ahhoz van lehorgonyozva, amit nem látunk, de türelemmel várunk »Mikor ez a romlandó test romolhatatlanságba öltözik és e halandó test halhatatlanságba öltözik, akkor beteljesül amaz Ige, mely meg vagy on írva: Elnyeletett a halál diadajra. Hála legyen az Istennek, aki e diadalmat adja nekünk a mi Urunk, Jézus Krisztus által.« (I. Kor. 15, 54. kk.). Ő általa adatott nekünk Istentől nemcsak bölcsességünk és igazságunk, de váltságunk és szentségünk is.

Jussila Oskari Heikki